

Boros Imre: Hullámvasúton a forint

2018 július 07. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Ez nem a véletlen m?ve...

Hazánk polgárai generációk óta nagyon érzékenyek a pénz értékállandóságára. Semmi kétség, a XX. század hozott néhány megszívlelend? tapasztalatot mind a stabil, mind a romló pénzr?l. A század elején, s?t az azt megel?z? évtizedben is az aranykorona maga volt a megbízhatóság, szinte nem észrevehet? inflációval, kedves és megfizethet? kamatlábakkal, igazi szabad átválthatósággal más pénznemekre, és az aranyalapú pénz természetéb?l fakadóan minimális árfolyammozgással.

A boldog békeid?knek a világháború vetett véget több mint egy évtizedre. Elértéktelened? pénz, akadozó pénzforgalom, átválthatatlanság, majd a háborús vereség után még nagyobb káosz.

A peng? 1927-es bevezetése ismét a pénzstabilitás életérzését kölcsönözte, noha a nagy gazdasági világválság miatt bevezették a kötött devizagazdálkodást, és stabil, kiszámítható szabályrendszert alkottak.

A határainkat átlép? szovjet hadsereg nemcsak a népet „szabadította” fel a negyvenéves kommunista zsargon szerint, hanem minden id?k legnagyobb árfolyam- és inflációs száguldását is elhozta. Az 1946-ban bevezetett forint esetében az emberek a gazdaság és a társadalom zavarait gyakran automatikusan azonosították a szükségszer? pénzromlással.

Emlékszem, hogy szüleim megtakarított kis pénzükb?l 1956-ban vásároltak kett? darab Csepel kerékpárt ahelyett, hogy továbbra is a szekrényben ?rizték volna, mondván, hogy úgyis elinflálódik. A kádári három évtized is megismertette a népet a leértékelésekkel és a folyamatosan emelked? árakkal, azaz a pénzértékromlással.

A rendszerváltás utáni évek a lakosság pénzérzékenységét nem csillapították, inkább tovább fokozták. Igaz, a kormányzatok sem voltak fukarok, és tovább szaporították a kedvez?tlen tapasztalatokat.

Szállóigévé vált a „legendás” Bokros Lajos pénzügyminiszter mondása, mely szerint nincs olyan béremelés, amit ? el ne tudna inflálni. Mintha a pénz a kormány és a nép közötti macska-egér harc eszköze lenne. Manapság az emberek a pénzromlás elleni védekezés leghatékonyabb útját abban látják, hogy id?ben váltanak idegen pénzre. Nem szükséges árukat feleslegesen felhalmozni és a szerencsére várni, hogy azokból majd alkalmasint több pénz lesz, ami a romlás ellen megvéd.

Az általános piaci szabadságok ezt az egyszer? választási lehet?séget is elhozták. Manapság az emberek éppen a forint árfolyamának mozgásából vonnak le következtetéseket a pénz értékének esetleges, számukra kedvez?tlen változásáról. Évszázadnyi felhalmozott zsigeri tapasztalatuk azt sugallja, ha romlik a forint árfolyama, annak el?bb-utóbb ?k látják a kárát, amit értelemszer?en el szeretnének kerülni, ha már ez jogilag is lehetséges.

Fontos tehát, hogy megértsük: a jelenlegi gazdasági helyzetben, amikor minden azt sugallná, hogy a forintnak inkább er?södnie kellene, mégis miért gyengült az elmúlt hónapokban, éspedig magyarázatot igényl? mértékben.

Semmi kétség, a forint árfolyamát a kereslet és kínálat mozgatja. A keresleti oldalon látszólag sokkal több az er?, mint a kínálati oldalon, hiszen a magyar külkereskedelem ontja a devizát, amib?l még a kamatok kifizetése után is eurómilliárdok maradnak, megfejelve a hazánkba érkez? szakmai-befektet?i t?kével.

Sokkal több devizát kínálnak, mint keresnek a gazdaság m?ködése alapján, ebb?l kellene kiindulni. Van azonban a kereslet-kínálati rendszernek egy másik financiális vonulata. Ismert, noha talán kissé feledésbe merült, hogy az állam az elmúlt évtizedek alatt hatalmas adósságokat csinált, amelyeket korábban külföldr?l felvett és szinte kizárólag devizában lév? eszközökb?l manapság többnyire forinttal finanszírozunk.

Függetlenül attól, hogy ezek a pénzek devizában vagy forintban vannak, a külföldiek tulajdonát (eszközeit) képezik. Tulajdonosaik aszerint mozgatják ?ket szabadon egyik országból a másikba, hogy miként tudnak a lehet? legkisebb befektet?i kockázattal a legtöbb hasznot csinálni.

Balliberális kormányaink egyetértésével a jegybank az összegeknek az országban tartását messze az infláció felett tartott kamatokkal biztosította. Voltak évek, amikor a GDP hat-hét százaléka is elment kamatfizetésekre. 2009-ben a fizetésképtelenség kockázatának megnövekedése miatt már a magas kamatok sem tudták a külföldi pénzt az országban tartani. A bekövetkezett cs?db?l csak az IMF hitelprogramjaival látta a kiutat az akkori balliberális vezetés.

Elérték, hogy a külföldiek pénzei több ezer milliárd forint összegben, kockázat nélkül a jegybankban pihenjenek, magas kamatokért. Iszonyú nagy forrásoktól fosztották meg ezzel a nemzetgazdaságot. 2013-tól a helyzet alaposan megváltozott.

Drámai mértékben csökkent a befektet?k kockázata, ami lehet?vé tette, hogy a jegybank drasztikus kamatcsökkentéseket hajtson végre, ezzel rengeteg költségt?l mentette meg az államkasszát, de a gazdaságot és a háztartásokat is. A befektet?k méltányolták az alacsonyabb kockázatokat, és beérték jóval kevesebb kamattal is. A kockázatokat mutató, nemzetközileg jegyzett kockázati felár a 2009-es hat százalékról mára 0,8-0,9 százalék körülire mérsékl?dött.

A forint és más devizák, köztük a lengyel, a cseh és a román pénz árfolyamát az utóbbi id?kben az mozdította meg, hogy az Egyesült Államokban elkezd?dött a kamatemelés, és hirtelen hasonló kockázat mellett ott többet lehet keresni, ráadásul az ottani t?zsde is er?s és jó profitokat kínál. Elindult a pénz a feltörekv? piacokról – ilyen a miénk is – Amerika felé. Ez tehát nem kifejezetten magyar eset, hanem általános, ráadásul vannak országok, amelyeket nálunk sokkal jobban érint.

A 2003 óta a GDP-jét csaknem megháromszorozó, évi hét-kilenc százalékos GDP-növekedéshez szokott török pénz egy év alatt harminc százalékkal romlott! A magyar forint árfolyamromlása sokáig szinkronban volt a térség nemzeti pénznemeivel; azt se felejtsük el, hogy az euró is gyengült a dollárral szemben.

A dollár er?södését a nemzetközi politikai körülmények is alátámasztják. Irán és Venezuela olajkapacitásainak visszafogása és a két legnagyobb kitermel? OPEC-tag, Szaúd-Arábia és Oroszország magasabb olajár iránti törekvése szintén a dollárt er?síti, hiszen magasabb árak esetén esélyes a hazai kitermelés, ami csökkenti a kiadásokat, tehermentesíti a krónikusan deficites fizetési mérleget. Nem feledkezhetünk meg végül az árfolyamokra épül? nemzetközi politikai aspirációkról sem.

Kormányok meggyengítésére néha sikeres kísérletezés is folyik. Ilyenkor a sanda kísérletez?k a pénzérték romlására való érzékenységre apellálnak, és abban reménykednek, hogy hazai pénzeiket eladva lényegében önsorsrontó módon cselekszenek. A sorsdönt? török választások el?tt ennek láttuk iskolapéldáját. A török elnöknek a sandaságra külön fel kellett hívnia polgárai figyelmét.

A forint júniusi jegyzésében is látható volt a sandaság, aminek nyilvánvaló célja egy kamatemelés kier?ltetése. A jegybank azonban nem eszköztelen. Részint feltárható a spekuláció forrása, részint vannak konvencionális és nem hagyományos eszközök a spekulánsok elkedvetlenítésére.

Egyet azonban kerülni kell; hogy a spekulánsok kottájából fújt zenére táncoljunk. Mi se ezt tegyük, ha már 2012-ben, amikor a veszély sokkal nagyobb volt, sem tettük.

Boros Imre

A szerz? közgazdász

www.magyaridok.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu



Ajánló